

Izvještaj o monitoringu procesuiranja korupcije pred sudovima i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini 2020

Juli, 2021

*Ovaj izvještaj je sačinjen uz finansijsku podršku
Švedske razvojne agencije – SIDA*

Uvod

Bosna i Hercegovina je jedna od zemalja koja je najviše nazadovala u borbi protiv korupcije, pokazala je to analiza Indexa percepcije korupcije za 2020. godinu koju redovno sprovodi Transparency International. Također, prema istom izvoru, Bosna i Hercegovina je dobila najgoru ocjenu u posljednjih 9 godina što zorno pokazuje odbijanje vlasti u Bosni i Hercegovini da se suoče sa korupcijom i sprovedu neophodne reforme kako bi se smanjio nivo korupcije u zemlji.

Adekvatno procesuiranje korupcije predstavlja jedan od osnovnih uslova za napredak zemlje, a tu se posebno izdvaja procesuiranje korupcije na visokom nivou. U Mišljenju EU o zahtjevu za članstvo BiH u Europskoj uniji stoji „Korupcija je raširena i svi nivoi vlasti pokazuju znakove da su pod kontrolom politike, što izravno utječe na svakodnevni život građana... Pravomoćne osuđujuće presude u predmetima korupcije na visokom nivou su vrlo rijetke i sankcije nemaju adekvatan preventivni učinak.“¹Nadalje, u Analitičkom izvještaju Europske Komisije se navodi da su „potrebni dalji naponi na postizanju rezultata o proaktivnim istragama, krivičnom gonjenju i pravosnažnim presudama za korupciju, posebno u predmetima korupcije na visokom nivou, koji nanose veliku štetu javnim fondovima.“²

OSCE Misija u Bosni i Hercegovini u svom izvještaju navodi da „Ukupna slika koju nudi praćenje teških predmeta korupcije (tj. onih predmeta koji su kategorizirani kao predmeti visoke i korupcije srednjeg nivoa) može se jednostavno opisati kao zatajenje krivično-pravnog sistema koje je dovelo do *de facto* nekažnjivosti za počinioce brojnih teških djela.“³

Sve navedeno uveliko utječe na smanjenje povjerenja javnosti u rad pravosuđa, te rezultira konstantnim smanjenjem broja prijava za krivična djela. Rezultati istraživanja javnog mnijenja koje je sproveo Transparency International u BiH (TI BiH) krajem 2019. godine na reprezentativnom uzorku na cjelokupnoj teritoriji BiH pokazuju da čak 61% građana BiH smatra da je nivo korupcije veoma visok, dok

---

¹ Europska Komisija, Mišljenje Komisije o Zahtjevu BiH za članstvo u Europskoj uniji, dostupno na:

http://dei.gov.ba/dei/direkcija/sektor_strategija/Upitnik/misljenje/default.aspx?id=21774&langTag=bs-BA

² Europska Komisija, Analitički izvještaj, dostupno na: http://dei.gov.ba/dei/direkcija/sektor_strategija/Upitnik/misljenje/default.aspx?id=21811&langTag=bs-BA

³ OSCE Misija u BiH, Treći godišnji izvještaj o odgovoru pravosuđa na korupciju: Sindrom nekažnjivosti, dostupno na:

<https://www.osce.org/files/f/documents/1/9/471006.pdf>

pravosuđe (56,9%), zajedno sa političkim strankama (62,5%) i zdravstvom (61,5%), smatraju sektorima gdje je korupcija najviše rasprostranjena. Ovakav rezultat ispitivanja javnog mnijenja je alarmantan uzevši u obzir da bi pravosuđe trebalo da bude osnovna karika u lancu borbe protiv korupcije.

TI BiH od 2009. godine vrši kontinuiranu analizu procesuiranja korupcijskih krivičnih djela pred sudovima i tužilaštvima u BiH na osnovu zvaničnih statističkih podataka pravosudnih institucija u BiH. Ovaj Izvještaj o analizi statističkih podataka pravosudnih institucija o efikasnosti i dijelom kvaliteta rada u otkrivanju, procesuiranju i sankcionisanju korupcijskih krivičnih djela za 2020. godinu je uporediv sa ranijim izvještajima koje je TI BiH sproveo, te je moguće pratiti trendove u procesuiranju korupcije u Bosni i Hercegovini.

Kao i prethodnih godina, predmet analize procesuiranja korupcijskih krivičnih djela predstavljaju statistički podaci koji su ustupljeni od strane VSTV-a BiH o radu pravosudnih institucija za 2020. godinu.

Ovaj monitoring izvještaj obuhvata:

- Opis trendova u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela s obzirom na ukupan broj prijava u radu tužilaštava;
- Opis trendova u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela s obzirom na ukupan broj provedenih istraga;
- Opis trendova u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela s obzirom na ukupan broj podignutih optužnica;
- Opis trendova u broju i strukturi presuda za korupcijska krivična djela; i
- Opis trendova u kazenoj politici u osuđujućim presudama za korupcijska krivična djela.

Ovaj Izvještaj o procesuiranju korupcije prati i statističke podatke koji ukazuju na stepen efikasnosti organa u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela u svim fazama krivičnog postupka. Izvještajem se prate trendovi procesuiranja korupcije od faze zaprimanja prijave da je izvršeno korupcijsko krivično djelo, pokretanja istrage, podizanja optužnice pa do izrečene presude za ova krivična djela.

Na ovaj način se na osnovu prikupljenih podataka može doći i do određenih zaključaka o trendovima efikasnosti pojedinačnih pravosudnih organa (u koje pored nadležnih sudova i tužilaštava, možemo ubrojati i tijela za provođenje zakona u BiH), kao i o trendovima efikasnosti pravosudnih organa s obzirom na nivo vlasti kojima pripadaju. Može se smatrati da se ovi statistički podaci koriste najvećim dijelom kao pokazatelji efikasnosti rada pravosudnih organa u BiH.

Izveštaj djelimično omogućava i praćenje kvaliteta i efektivnosti rada pravosudnih institucija, prvenstveno tužilaštava, kroz statističke pokazatelje o broju osuđujućih, oslobađajućih i odbijajućih presuda, međutim postojeći statistički podaci koji se vode u pravosudnim institucijama ne mogu ukazati na različite druge aspekte rada pravosudnih institucija u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela koji govore o kvalitetu i efektivnosti rada.

Posebno se ne mogu dobiti statistički podaci o npr. broju i karakteristikama lica koja se procesuiraju, ozbiljnosti djela i težine i kompleksnosti predmeta, posljedica krivičnih djela i prčinjene štete, te poduzetih radnji od strane tužilaštava i sudova u krivičnim postupcima za utvrđivanje odgovornosti za krivična djela. Ovakvi podaci koji ukazuju na kvalitet rada pravosudnih institucija se ne mogu prikupljati iz razloga što ne postoje razvijeni parametri koji će se na taj način zavoditi unutar tužilaštava.

Opis trendova u procesuiranju krivičnih djela u odnosu na ukupan broj prijava u radu tužilaštava u Bosni i Hercegovini

Podaci o ukupnom broju prijava u radu u tužilaštvima ukazuje na broj predmeta koji se nalaze u fazi prijave unutar tih pravosudnih institucija. Ukupan broj prijava u radu unutar jednog tužilaštva ili tužilačkog sistema čini broj od ukupno neriješenih predmeta na početku promatrane godine i broja zaprimljenih prijava tokom promatrane godine. U smislu praćenja efikasnosti i opterećenosti rada tužilaštava podaci o trendovima o ukupnom broju prijava u radu sa fokusom na ukupan broj prijava u radu za korupcijska krivična djela mogu ponuditi značajne nalaze koji se mogu koristiti, između ostaloga, u planiranju kadrovskih resursa tužilaštava.

Najveći dio prijava o krivičnom djelu, po pravilu, tužilaštva zaprimaju od strane agencija za provođenje zakona, ali iste mogu zaprimiti i od bilo kojeg drugog fizičkog ili pravnog lica. Prijave o počinjenom krivičnom djelu se mogu zaprimiti i anonimno.

U nastavku su prikazani trendovi ukupnih prijava u radu za sva krivična djela i ukupno prijava u radu za krivična djela korupcije (KTK) za 2020. godinu, kao i podaci za period 2017-2019. godina po jedinstvenoj listi KTK predmeta, usvojenoj od strane VSTV-a. Podaci su prikazani po tužilačkom sistemu BiH, tužilačkom sistemu FBiH, tužilačkom sistemu RS i tužilačkom sistemu Brčko Distrikta.

Nivo tužilaštva	Ukupno prijava u radu				Ukupno prijava u radu za korupcijska krivična djela (KTK)				Udio prijava za KTK predmete u odnosu na ukupan broj prijava u radu			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Tužilaštvo BiH	1.549	1.548	1.449	1.467	225	176	131	126	14,5%	11,3%	9,0%	8,5%
Kantonalna tužilaštva ukupno (FBiH)	21.286	19.282	18.913	18.577	1.066	1.045	948	865	5,0%	5,4%	5,01%	4,6%
Okružna javna tužilaštva (RS)	10.845	10.304	10.173	10.048	546	529	505	404	5,0%	5,1%	4,9%	4,0%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	391	378	347	265	23	13	26	19	5,8%	3,4%	7,4%	7,1%
Ukupno	34.071	31.548	30.882	30.357	1.860	1.763	1.610	1.414	5,4%	5,6%	5,2%	4,6%

Tabela 1: Uporedni prikaz statističkih podataka o broju prijava u radu tužilaštava u BiH i broju prijava u radu za korupcijska krivična djela za period 2017.-2020. godina

Nalazi:

- Ukupan broj prijava za sva krivična djela se konstantno smanjuje tokom posmatranog perioda.
- Udio prijava za korupcijska krivična djela u odnosu na ukupan broj prijava u radu je smanjen tokom 2020. godine u odnosu na 2019. godinu sa 5,2% na 4,6%, te predstavlja najmanji udio u posljednje 4 godine.
- Kada govorimo o **korupcijskim krivičnim djelima, vidljivo je da je broj prijava u radu u konstantnom padu od 2017. godine.** Tokom 2020. godine je zabilježeno 196 prijava manje u odnosu na 2019. godinu, ili čak 446 prijava manje u odnosu na 2017. godinu.
- Smanjenje broja prijava za korupcijska krivična djela tokom 2020 godine je zabilježeno u svim tužilačkim sistemima u poređenju sa 2019. godinom.

Kada se govori o riješenim prijavama koje je zaprimilo tužilaštvo tokom promatranih godina, iste se mogu riješiti tužilačkom odlukom Naredba za provođenje istrage, tužilačkom odlukom Naredba o nesprovođenju istrage, kao i rješenjem prijave na tzv. drugi način.⁴

Naredbe o nesprovođenju istrage se odnose na događaje koji su tužilaštvima prijavljeni od strane agencija za provođenje zakona, ili drugih fizičkih i pravnih lica, a donose ih nadležni tužioci kada se na osnovu prikupljenih i dostavljenih dokaza zaključi da ne postoji osnov sumnje da je određena osoba počinila krivično djelo, ili kada se utvrdi da djelo koje se navodi u prijavi ne predstavlja krivično djelo, ili nema obilježja krivičnog djela, i sl. Broj naredbi o nesprovođenju istrage ukazuje na podatke o broju zaprimljenih prijava koje ne predstavljaju kvalitetne prijave i na taj način opterećuju resurse tužilaštava.

---

⁴ Prijave riješene na drugi način podrazumijevaju sve one prijave koje nisu riješene naredbom o pokretanju/nesprovođenju istrage, odnosno to su prijave riješene ustupanjem drugom tužilaštvu, spajanjem predmeta i sl.

Nivo tužilaštva	Ukupno riješenih prijava				Ukupno Naredbi o nesprovođenju istrage				Prijava riješene na drugi način				Udio Naredbi o nesprovođenju istrage u ukupnom broju riješenih prijava			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Tužilaštvo BiH	124	74	55	51	61	40	24	24	39	20	17	8	49,1%	54%	43,6%	47,0%
Kantonalna tužilaštva ukupno	577	632	579	492	313	381	308	317	49	36	29	27	54,2%	60,3%	53,1%	64,4%
Okružna javna tužilaštva ukupno	398	390	357	268	240	208	218	158	47	49	40	41	60,3%	53,3%	61,0%	58,9%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	23	13	26	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	0%	0%	0%
Ukupno	1.122	1.109	1.017	830	614	629	550	499	135	105	86	76	54,7%	56,7%	54,0%	60,1%

Tabela 2: Uporedni prikaz statističkih podataka o udjelu Naredbi o nesprovođenju istrage u odnosu na ukupan broj riješenih prijava pred tužilaštvima u BiH za predmete korupcijskih krivičnih djela za period 2017.-2020. godina

Nalazi:

- Kao što se vidi u prethodnoj tabeli, smanjen je broj Naredbi o nesprovođenju istrage za **korupcijska krivična djela sa 550 u toku 2019. godine na 499** Naredbi o nesprovođenju istrage u toku 2020. godine.
- Međutim, udio Naredbi o nesprovođenju istrage u ukupnom broju riješenih prijava je povećan sa 54,0% u toku 2019. godine na 60,1% u toku 2020. godine, i predstavlja najviši zabilježeni udio naredbi o nesprovođenju istrage u ukupnom broju riješenih prijava u posljednje 4 godine i iznosi čak 61%.

Posmatrajući trendove u sva četiri tužilačka sistema u BiH može se zaključiti da je primjetan trend smanjenja prijava u radu za sve vrste krivičnih predmeta, kao i smanjenje ukupnog broja prijava u radu za korupcijska krivična djela u toku 2020. godine u odnosu na period 2017-2019. Također, evidentan je i pad udjela prijava za korupcijska krivična djela u ukupnom broju podnesenih prijava, te je tokom 2020. godine ovaj procenat smanjen sa 5,4% u 2019. godini na 4,6% u toku 2020. godine.

Opis trendova u procesuiranju krivičnih djela u odnosu na ukupan broj istraga u radu tužilaštava u Bosni i Hercegovini

Podaci o ukupnom broju istraga u radu u tužilaštvima ukazuje na stanje i broj predmeta koji se nalaze u fazi istraga unutar tih institucija. Ukupan broj istraga u radu unutar jednog tužilaštva ili tužilačkog sistema čini zbir ukupno neriješenih istraga na početku promatrane godine i naređenih istraga tokom promatrane godine. Podaci o broju istraga u radu su posebno značajni za praćenja omjera prijava i istraga, odnosno efikasnosti u procesuiranju istih. Poseban fokus izvještaja je na broju istraga koje se odnose na korupcijska krivična djela kao i praćenje trendova istih.

U nastavku su prikazani trendovi ukupnih istraga u radu za sva krivična djela i ukupno istraga u radu za krivična djela korupcije (oznake KTK) za 2020. godinu. Podaci su, kao i prethodno, prikazani po tužilačkom sistemu BiH, tužilačkom sistemu FBiH, tužilačkom sistemu RS i tužilačkom sistemu Brčko Distrikta.

Nivo tužilaštva	Ukupno istraga u radu				Ukupno istraga u radu za krivična djela korupcije (KTK)				Udio istraga za KTK predmete u odnosu na ukupan broj istraga			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Tužilaštvo BiH	748	750	727	645	45	26	29	33	6%	3,4%	3,9%	5,1%
Kantonalna tužilaštva ukupno	11.915	11.512	10.953	9.582	350	342	371	250	2,9%	2,9%	3,3%	2,6%
Okružna javna tužilaštva ukupno	7.305	7.151	6.937	6.201	159	175	144	118	2,1%	2,4%	2,0%	1,9%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	437	463	396	327	28	20	29	23	6,4%	4,3%	7,3%	7,0%
Ukupno	20.405	19.876	19.013	16.755	582	563	573	424	2,8%	2,8%	3,0%	2,5%

Tabela 3: Uporedni prikaz statističkih podataka o broju istraga u radu tužilaštava u BiH i broju istraga u radu za predmete korupcijskih krivičnih djela za period 2017.-2020. godina

Nalazi:

- Broj otvorenih istraga za sva krivična djela u tužilaštvima u BiH se konstantno smanjuje u posmatranom periodu. Tako je 2020. godine **zabilježeno smanjenje od 11.1% u odnosu na 2019. godinu, odnosno čak 17,8% u odnosu na 2017. godinu.**
- Kada je riječ o otvorenim istragama u toku 2020. godine, nakon blagog povećanja ovog broja u toku 2019. godine, 2020. godine je zabilježen pad broja otvorenih istraga za korupcijska krivična djela za čak 17,8% u odnosu na 2019. godinu
- Povećanje broja otvorenih istraga za korupcijska krivična djela zabilježeno je samo na nivou Tužilaštva BiH, dok je na ostalim nivoima tužilačkih sistema zabilježen pad broja otvorenih istraga, a najveći procentualni pad je zabilježen u tužilačkim sistemima FBiH i RS, te iznosi čak 32,4% u tužilačkom sistemu FBiH i 23,4% u tužilačkom sistemu RS.
- Omjer istraga u radu za korupcijska krivična djela u odnosu na ukupan broj istraga u radu za sve predmete je i dalje na jako niskom nivou, i iznosi svega 2,5%. Kao i prethodnih godina, samo Tužilaštvo BiH (5,1%) i Tužilaštvo BD (7,0%) imaju nešto veći omjer istraga u radu za korupcijska krivična djela u odnosu na sve krivične predmete. **Najniži udio otvorenih istraga za korupcijska krivična djela u ukupnom broju otvorenih istraga je zabilježen u tužilačkom sistemu RS i u toku 2019. godine iznosi tek 1,9%.**

Kada govorimo o rješavanjima istrage, iste mogu biti riješene: podizanjem optužnice, tužilačkom odlukom Naredba o obustavi istrage, kao i rješanjem istrage na drugi način.⁵ Naredba o obustavi istrage je tužilačka odluka koja se donosi u slučaju kada je prethodno u predmetu donijeta Naredba o provođenju istrage. Naredba o obustavi istrage se donosi kada iz prikupljenih dokaza ne proizilazi osnovana sumnja da je osumnjičena osoba počinila krivično djelo, kao i u slučaju smrti osumnjičene osobe. Dalje u tekstu su prikazani podaci za broj obustava istraga u odnosu na ukupan broj riješenih istraga.

Nivo tužilaštva	Ukupno riješenih istraga				Ukupno Naredbi o obustavi istrage				Istrage riješene na drugi način				Udio Naredbi o obustavi istrage u ukupnom broju riješenih istraga			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Tužilaštvo BiH	32	11	16	19	21	5	10	7	3	0	2	1	65,6%	45,5%	62,5%	36,8%
Kantonalna tužilaštva ukupno	225	234	267	131	75	83	87	51	0	13	21	5	33,3%	35,4%	32,5%	38,9%
Okružna javna tužilaštva ukupno	116	127	94	77	41	62	49	47	11	3	3	2	35,3%	48,8%	52,1%	61,0%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	20	17	25	13	4	3	1	2	7	2	4	0	20%	17,6%	4%	15,3%
Ukupno	397	389	402	240	141	153	147	107	21	18	30	8	35,5%	39,3%	36,5%	43,1%

⁵ Istrage riješene na drugi način podrazumijevaju sve one istrage koje nisu riješene naredbom o obustavi istrage ili podizanjem optužnice, odnosno to su istrage riješene ustupanjem drugom tužilaštvu, spajanjem predmeta i sl.

Tabela 4: Uporedni prikaz statističkih podataka o udjelu Naredbi o obustavi istrage u odnosu na ukupan broj riješenih istraga pred tužilaštvima u BiH za predmete korupcijskih krivičnih djela za period 2017.-2020. godina

Nalazi:

- Broj tužilačkih odluka koje se odnose na naredbe o obustavi istrage za korupcijska krivična djela je smanjen u toku 2020. godine u odnosu na 2019. godinu, i u konstantnom je padu u posljednje četiri godine.
- Iako je u toku 2020. godine zabilježen pad broja naredbi o obustavi istrage pred svim tužilaštvima u BiH, ponajviše zbog pada broja otvorenih istraga za korupcijska krivična djela, **udio naredbi o obustavi istrage u ukupnom broju riješenih istraga iznosi čak 43,1% u toku 2020. godine, i povećan je u poređenju sa 2019. godinom kada je ovaj procenat iznosio 36,5%. Posebno visok procenat udjela naredbi o obustavi istrage je zabilježen u tužilačkom sistemu RS i iznosi čak 61%, odnosno, od 77 riješenih istraga za korupcijska krivična djela u tužilačkom sistemu RS, 47 je riješeno naredbom o obustavi istrage. S druge strane, neznatno smanjenje broja naredbi o obustavi istrage zabilježeno je samo na nivou Tužilaštva BiH.**

Opis trendova u procesuiranju krivičnih djela u odnosu na ukupan broj podignutih optužnica u tužilaštvima u BiH

Nivo tužilaštva	Ukupno podignutih optužnica				Ukupno podignutih optužnica za krivična djela korupcije (KTK)				Udio podignutih optužnica za KTK predmete u odnosu na ukupan broj podignutih optužnica			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Tužilaštvo BiH	168	171	172	167	8	6	4	11	4,7%	3,5%	2,3%	6,5%
Kantonalna tužilaštva ukupno	8.122	8.063	7.563	6.309	139	138	159	75	1,7%	1,7%	2,1%	1,1%
Okružna javna tužilaštva ukupno	3.957	3.653	3.488	3.022	68	62	42	28	1,7%	1,7%	1,2%	0,9%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	263	314	262	180	16	12	20	12	6%	3,8%	7,6%	6,6%
Ukupno	12.510	12.201	11.485	9.678	231	218	225	126	1,8%	1,8%	1,9%	1,2%

Tabela 5: Uporedni prikaz statističkih podataka o broju podignutih optužnica koje su podigla tužilaštva u BiH, te broju podignutih optužnica za korupcijska krivična djela

Nalazi:

- Broj podignutih optužnica za sva krivična djela u tužilaštvima u BiH se konstantno smanjuje u posmatranom periodu, te je tokom 2020. godine zabilježeno smanjenje broja podignutih optužnica za sva krivična djela za čak 23,4% u odnosu na 2017. godinu.
- Uporedo sa smanjenjem broja podignutih optužnica za sva krivična djela, u tužilaštvima u BiH je tokom 2020. godine zabilježen zabrinjavajući pad broja podignutih optužnica za korupcijska krivična djela. Tokom 2020. godine podignuto je 99 optužnica manje u odnosu na 2019. godinu, odnosno smanjen je broj podignutih optužnica za korupcijska krivična djela tokom 2020. godine za čak 44%.
- Ukoliko gledamo po tužilačkim sistemima, alarmantno je da je u tužilačkom sistemu FBiH zabilježeno smanjenje broja podignutih optužnica za korupcijska krivična djela za čak 52,8%, tužilaštvu Brčko Distrikta 40%, dok je u tužilačkom sistemu RS ovaj broj manji za 33,3%. Povećanje broja podignutih optužnica za korupcijska krivična djela je zabilježen samo na nivou Tužilaštva BiH.
- Omjer podignutih optužnica za korupcijska krivična djela u odnosu na ukupan broj podignutih optužnica je i dalje na jako niskom nivou i tokom 2020 godine iznosi tek 1,2%.

Opis trendova u broju i strukturi ukupnog broja sudskih odluka⁶ za korupcijska krivična djela u Bosni i Hercegovini

Kvalitet rada tužilaštava u Bosni i Hercegovini se ogleda prvenstveno u strukturi i vrstama sudskih odluka koje su donesene po pokrenutom krivičnom postupku, odnosno po podignutim optužnicama. Cilj podizanja optužnice od strane tužilaštva jeste da, s obzirom na to da je u toj fazi krivičnog postupka izvjesna osnovana sumnja da je krivično djelo učinjeno, nadležni sud donese osuđujuću presudu. Sudska odluka u krivičnom postupku u ovom promatranom kontekstu su *odbijajuća presuda*, *oslobađajuća presuda* i *osuđujuća presuda*.

Očekivani cilj tužilaštava, ali i šire društvene zajednice je da se nakon što sud potvrdi optužnicu, donese što veći omjer osuđujućih presuda, a posebno s obzirom na to da se smatra da se u prethodnim fazama krivičnog postupka potvrdila osnovanost sumnje da je učinjeno krivično djelo i ko je učinilac takvog krivičnog djela. Posebna zainteresovanost stručne, ali i šire društvene zajednice, jeste da kvalitet rada tužilaštava, odnosno adekvatan omjer osuđujućih presuda naspram drugih sudskih odluka za korupcijska krivična djela bude visok.

S tim u vezi, u nastavku je prikazan broj odbijajućih oslobađajućih i osuđujućih presuda, te je analiziran omjer osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj donesenih sudskih odluka.

---

⁶ Ukupan broj presuda predstavlja zbir pravosnažnih i nepravosnažnih sudskih odluka u posmatranom periodu.

Nivo tužilaštva	Odbijajuće presude				Oslobađajuće presude				Osuđujuće presude			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Tužilaštvo BiH	0	1	0	0	1	2	1	1	6	5	1	6
Kantonalna tužilaštva ukupno	2	0	1	0	19	19	46	20	88	111	155	116
Okružna javna tužilaštva ukupno	0	0	1	1	6	9	14	4	53	40	51	29
Tužilaštvo Brčko Distrikta	0	0	0	0	2	11	1	3	9	10	17	6
Ukupno	2	1	2	1	28	41	62	28	156	166	224	157

Tabela 6.: Uporedni prikaz statističkih podataka o vrstama i broju presuda koje su donijeli sudovi u BiH za korupcijska krivična djela koja su pokrenula tužilaštva u BiH za period 2017-2020.

Nalazi:

- Tokom 2020. godine je u Bosni i Hercegovini je zabilježeno smanjenje broja **osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela** za 29,9% u odnosu na 2019. godinu, odnosno smanjenje sa 224 osuđujuće presude u toku 2019. godine na 157 osuđujućih presuda u toku 2020. godine.
- Ukoliko gledamo po tužilačkim sistemima, samo je na nivou Tužilaštva BiH povećan broj osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u toku 2020. godine u odnosu na 2019. godinu. **S druge strane, na nivou tužilaštva Brčko Distrikta zabilježen je pad broja osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela za čak 64,7%, na nivou tužilačkog sistema RS 45,1% i na nivou tužilačkog sistema FBiH 26,4%.**
- Uporedo sa smanjenjem broja osuđujućih sudskih presuda za korupcijska krivična djela, smanjuje se i broj oslobađajućih presuda. **Tokom 2020. godine zabilježeno je smanjenje od 54,8% oslobađajućih presuda u odnosu na 2019. godinu.**

Opis trendova u vrsti i strukturi ukupnog broja osuđujućih presuda⁷ za korupcijska krivična djela u Bosni i Hercegovini

Uzimajući u obzir da su zapriječene kazne za korupcijska krivična djela u krivičnim zakonima u BiH znatno oštrije u odnosu na druga krivična djela, kao i činjenicu da je opšta percepcija da je kaznena politika generalno blaga, u sklopu izvještaja ista je analizirana za predmetna krivična djela. Praksa sudskih instanci u vezi sa krivično pravnim reagovanjem na kriminalitet je često predmet interesovanja, kako javnosti koja je najčešće upoznata sa istom putem medijskih obavještenja, tako vrlo često i od strane naučne i stručne javnosti.

S obzirom na često vrlo nedostajuće sveobuhvatne podatke o kaznenoj politici za korupcijska krivična djela, posebno u smislu kontinuiranih trendova, TI BiH smatra posebno značajnim da se prateći trendove i za ove podatke, široj stručnoj i društvenoj javnosti analiziraju i predoče ovi rezultate.

S tim u vezi, za četiri tužilačka sistema su analizirane sve vrste osuđujućih presuda koje su izrečene pred nadležnim sudovima u Bosni i Hercegovini.

---

⁷ Ukupan broj osuđujućih presuda predstavlja zbir pravosnažnih i nepravosnažnih osuđujućih presuda u posmatranom periodu.

Nivo tužilaštva	Novčana kazna				Uslovna osuda				Zatvorska kazna			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Tužilaštvo BiH	0	0	0	0	2	2	1	1	4	3	0	5
Kantonalna tužilaštva ukupno	2	3	2	1	60	84	107	74	26	24	46	41
Okružna javna tužilaštva ukupno	8	10	15	8	35	21	24	15	10	9	12	6
Tužilaštvo Brčko Distrikta	0	0	0	0	6	9	12	6	3	1	5	0
Ukupno	10	13	17	9	103	116	144	96	43	37	63	52

Tabela 7: Vrste osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u BiH za period 2017-2020

Nalazi:

- Na nivou cjelokupnog pravosudnog sistema u BiH, u toku 2020. godine sudovi su donijeli ukupno 154 osuđujuće presude za korupcijska krivična djela, što predstavlja smanjenje ovog broja u odnosu na 2019. godinu za čak 31,2%.
- Kada govorimo o presudama za korupcijska krivična djela sa krivično pravnom sankcijom zatvora, tokom 2020. godine su donijete 52 ovakve presude, i smanjen je broj u poređenju sa 2019. godinom kada su bile 63 presude sa kaznom zatvora. **Međutim, zabrinjava podatak da je procenat zatvorskih kazni u ukupnom broju donesenih osuđujućih presuda tek 33,7%.**
- S druge strane, **čak 62,3% osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela su presude sa uslovnom osudom**, što nije nimalo odvraćajuće za eventualne počinioce ovih krivičnih djela, posebno uzevši u obzir težinu korupcijskih djela, kao i štetu koju korupcija proizvodi prema društvu u cjelini.
- Ovaj podatak nam jasno pokazuje da se u Bosni i Hercegovini u najvećem broju slučajeva procesuiraju sitna korupcija, dok se ozbiljni slučajevi korupcije vrlo rijetko ili nikako ne procesuiraju.
- Podatak da je tek u **5,8% slučajeva osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela izrečena novčana kazna** nam govori da se ovaj institut skoro i ne koristi prilikom procesuiranja krivičnih djela korupcije, te da je uslovna osuda još uvijek jedan od osnovnih vidova kažnjavanja za učinjenje krivičnog djela korupcije.

Struktura pravosnažnih sudskih odluka za korupcijska krivična djela u Bosni i Hercegovini u toku 2020. godine

Obzirom da tokom ranijih godina Visoko sudsko i tužilačko vijeće nije bilo u mogućnosti da dostavi i podatke o pravosnažnim sudskim odlukama u predmetima korupcijskih krivičnih djela, u nastavku analiziramo dostavljene statističke podatke o pravosnažnim sudskim odlukama u predmetima korupcije. Uzimajući u obzir da se kvalitet rada tužilaštava u BiH ogleda prvenstveno u strukturi i vrstama sudskih odluka, a posebno pravosnažnim sudskim odlukama, koje su donesene po podignutim optužnicama, smatramo da su ovi podaci od izuzetnog značaja. Posebna zainteresovanost stručne, ali i šire društvene zajednice, jeste da kvalitet rada tužilaštava, odnosno adekvatan omjer osuđujućih presuda naspram drugih sudskih odluka za korupcijska krivična djela bude visok.

S tim u vezi, u nastavku je prikazan broj pravosnažnih odbijajućih, oslobađajućih i osuđujućih presuda, te je analiziran omjer pravosnažnih osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj sudskih odluka.

Nivo tužilaštva	Odbijajuće presude		Oslobađajuće presude		Osuđujuće presude	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Tužilaštvo BiH	0	0	1	1	0	4
Kantonalna tužilaštva ukupno	0	0	13	11	97	77
Okružna javna tužilaštva ukupno	0	1	6	0	37	21
Tužilaštvo Brčko Distrikta	0	0	1	1	9	3
Ukupno	0	1	21	13	143	105

Tabela 6.: Uпоредni prikaz statističkih podataka o vrstama i broju pravosnažnih presuda koje su donijeli sudovi u BiH za korupcijska krivična djela koja su pokrenula tužilaštva u BiH u periodu 2019-2020. godine

Nalazi:

- Tokom 2020. godine je u Bosni i Hercegovini je ukupno doneseno 119 pravosnažnih sudskih odluka u korupcijskim predmetima, od čega je 105 osuđujućih, 13 oslobađajućih presuda i jedna odbijajuća presuda.
- Kao što je vidljivo iz prethodne tabele, tokom 2020. godine broj pravosnažnih presuda za korupcijska krivična djela je smanjen za 27,4%, odnosno sa 164 pravosnažne sudske odluke tokom 2019. godine na 119 pravosnažne sudske odluke u toku 2020. godine
- Broj pravosnažno osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela je tokom 2020. godine smanjen za 26,5% u odnosu na 2019. godinu, odnosno sa 143 pravosnažno osuđujuće presude tokom 2019. godine, na 105 pravosnažno osuđujućih presuda tokom 2020. godine
- U isto vrijeme, broj pravosnažno oslobađajućih presuda tokom 2020. godine je povećan za čak 61,5% u odnosu na isti period tokom 2019. godine, odnosno sa 13 pravosnažno oslobađajućih presuda tokom 2019. godine na 21 pravosnažno oslobađajuću presudu tokom 2020. godine.

Struktura pravosnažnih osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u Bosni i Hercegovini u toku 2020. godine

Uzimajući u obzir da su zapriječene kazne za korupcijska krivična djela u krivičnim zakonima u BiH znatno oštrije u odnosu na druga krivična djela, kao i činjenicu da je opšta percepcija da je kaznena politika generalno blaga, u sklopu izvještaja ista je analizirana za predmetna krivična djela. Praksa sudskih instanci u vezi sa krivično pravnim reagovanjem na kriminalitet je često predmet interesovanja, kako javnosti koja je najčešće upoznata sa istom putem medijskih obavještenja, tako vrlo često i od strane naučne i stručne javnosti.

S obzirom na često vrlo nedostajuće sveobuhvatne podatke o kaznenoj politici za korupcijska krivična djela, posebno u smislu kontinuiranih trendova, TI BiH smatra posebno značajnim da se prateći trendove i za ove podatke, široj stručnoj i društvenoj javnosti analiziraju i predoče ovi rezultate.

S tim u vezi, za četiri tužilačka sistema su analizirane sve vrste pravosnažnih osuđujućih presuda koje su izrečene pred nadležnim sudovima u Bosni i Hercegovini tokom 2020. godine.

Nivo tužilaštva	Novčana kazna	Uslovna osuda	Zatvorska kazna
-----------------	---------------	---------------	-----------------

	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Tužilaštvo BiH	0	0	0	1	0	3
Kantonalna tužilaštva ukupno	0	0	72	54	25	23
Okružna javna tužilaštva ukupno	14	5	18	12	5	4
Tužilaštvo Brčko Distrikta	0	0	7	3	2	0
Ukupno	14	5	97	70	32	30

Tabela 9: Vrste pravosnažnih osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u BiH za period 2019-2020.

Nalazi:

- Na nivou cjelokupnog pravosudnog sistema u BiH, tokom 2020. godine sudovi su donijeli ukupno 105 pravosnažno osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela.
- Od ukupnog broja donesenih pravosnažnih sudskih presuda za korupcijska krivična djela samo je 30 odluka sa krivično pravnom sankcijom zatvora, što predstavlja tek 28,5% zatvorskih kazni u ukupnom broju pravosnažno osuđujućih presuda. Ovaj podatak nam još jednom potvrđuje da se pravosuđe u BiH bavi sitnom korupcijom, dok se korupcija na visokom nivou rijetko ili nikako ne procesuiraju.
- S druge strane, u čak 66,6% slučajeva, sudovi u BiH su donijeli pravosnažne uslovne osude za korupcijska krivična djela, što ni na koji način ne djeluje odvraćajuće za eventualne počinioce ovih krivičnih djela, te još jednom potvrđuje da se pravosuđe u BiH bavi isključivo procesuiranjem sitne korupcije, dok najveće korupcijske afere uglavnom ostanu neprocesuirane pred nadležnim organima.
- Novčana kazna je tokom 2020. godine izrečena u manje od 5% pravosnažnih osuđujućih sudskih odluka što potvrđuje da se ovaj institut kažnjavanja slabo koristi, te da su uslovne osude i dalje osnovni način kažnjavanja počinitelja koruptivnih krivičnih djela.

Zaključak

Na osnovu dostupnih statističkih podataka o procesuiranju krivičnih djela korupcije u Bosni i Hercegovini može se zaključiti da procesuiranje nije na nivou koje zahtijeva trenutno stanje i rasprostranjenost korupcije u društvu, što potvrđuju mnogobrojna istraživanja koja su objavljena o stanju korupcije u Bosni i Hercegovini, kao i zvanični izvještaji međunarodnih organizacija zaduženih za praćenje stanja u pravosuđu u Bosni i Hercegovini.

Konstantno smanjenje ukupnog broja prijava u radu, kako za korupcijska krivična djela, tako i za sva krivična djela nas dovodi do zaključka da pravosuđe u BiH ne radi dovoljno na procesuiranju krivičnih djela, a posebno korupcijskih krivičnih djela koja imaju najozbiljnije posljedice na funkcionisanje bosanskohercegovačkog društva. Također, ovi podaci potvrđuju nalaze ranijih istraživanja javnog mnijenja o smanjenju povjerenja građana u rad pravosudnih institucija i prepoznavanje pravosuđa kao jednog od tri sektora koji su najpodložniji korupciji, što direktno utječe na smanjenje broja prijava usljed nesigurnosti i nepovjerenja građana da će pravosuđe adekvatno reagovati na krivične prijave. Podatak da se čak 60,1% riješenih prijava za korupcijska krivična djela riješi na način da se donese tužilačka Odluka o nesprovođenju istrage je alarmantan i potrebno je posebno analizirati razloge zbog ovako visokog udjela negativnih tužilačkih odluka u rješavanju prijava za korupcijska krivična djela.

Uporedo sa smanjenjem broja prijava, smanjuje se i broj otvorenih istraga za korupcijska krivična djela u posljednjih 5 godina. Tako je tokom 2020. godine smanjen broj otvorenih istraga za korupcijska krivična djela za čak 17,8% u odnosu na 2019. godinu. Posebno izraženo smanjenje broja otvorenih istraga za korupcijska krivična djela je zabilježen u tužilačkim sistemima RS i FBiH. Na nivou tužilačkog sistema FBiH tokom 2020. godine je otvoreno čak 32,4% manje u odnosu na isti period tokom 2019. godine, dok je u tužilačkom sistemu RS zabilježen pad broja otvorenih istraga za 23,4% u odnosu na 2019. godinu. Kada govorimo o broju negativnih tužilačkih odluka u fazi istrage, iako je taj broj smanjen tokom 2020. godine u odnosu na 2019. godinu, on i dalje iznosi čak 43,1% riješenih istraga. Posebno visok udio negativnih tužilačkih odluka u fazi istrage tokom 2020. godine je zabilježen u tužilačkom sistemu RS i iznosi 61%, dok je u tužilačkom sistemu FBiH udio negativnih tužilačkih odluka u ukupnom broju riješenih istraga visokih 38,9%.

Tokom 2020. godine zabilježen je zabrinjavajući pad broja podignutih optužnica za korupcijska krivična djela u iznosu od 44% u odnosu na 2019. godinu, odnosno sa 225 podignutih optužnica za korupcijska krivična djela tokom 2019. godine na tek 126 podignutih optužnica za korupcijska krivična djela tokom 2020. godine. Ukoliko gledamo po tužilačkim sistemima, alarmantno je da **je u tužilačkom sistemu**

FBiH zabilježeno smanjenje broja podignutih optužnica za korupcijska krivična djela za čak 52,8%, tužilaštvu Brčko Distrikta 40%, dok je u tužilačkom sistemu RS ovaj broj manji za 33,3%.

Kada govorimo o ukupnom broju donesenih sudskih odluka u toku 2020. godine, koje predstavljaju zbir pravomoćnih i nepravomoćnih sudskih odluka, podaci pokazuju da je tokom 2020. godine zabilježeno smanjenje ovog broja za 29,9% u odnosu na 2019. godinu, odnosno sa 224 osuđujuće presude tokom 2019. godine na 157 osuđujućih presuda u toku 2020. godine. Ukoliko gledamo po tužilačkim sistemima, samo je na nivou Tužilaštva BiH povećan broj osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u toku 2020. godine u odnosu na 2019. godinu, prvenstveno zbog katastrofalnih rezultata na nivou tužilaštva BiH tokom 2019. godine kada je Sud BiH donio samo 1 presudu za korupcijska krivična djela. S druge strane, na nivou tužilaštva Brčko Distrikta zabilježen je pad broja osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela za čak 64,7%, na nivou tužilačkog sistema RS 45,1% i na nivou tužilačkog sistema FBiH 26,4%.

Međutim, kada pogledamo strukturu osuđujućih presuda dolazimo do zaključka da je kaznena politika za korupcijska krivična djela jako niska i nimalo odvraćajuća za eventualne počinioce. Tokom 2020. godine na nivou cjelokupnog pravosudnog sistema BiH sudovi su donijeli ukupno 154 osuđujuće presude za korupcijska krivična djela, što predstavlja smanjenje ovog broja u odnosu na 2019. godinu za čak 31,2%. Udio zatvorskih kazni u ukupnom broju donesenih osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela tokom 2020. godine iznosi čak 33,7%, dok je udio uslovnih osuda u ukupnom broju donesenih sudskih odluka na zabrinjavajućih 62,3%, što nam još jednom potvrđuje da se u BiH procesuiraju uglavnom sitna korupcija, dok se ozbiljni slučajevi korupcije vrlo rijetko ili nikako ne procesuiraju.

U cilju ocjene efikasnosti pravosuđa, TI BiH je analizirao i podatke o pravosnažnim sudskim odlukama koje su donesene tokom 2020. godine na osnovu podataka dostavljenih od strane VSTV-a. Tokom 2020. godine u ukupnom broju donesenih pravosnažnih sudskih odluka 12,3% ih je bilo oslobađajućih, dok je 88,2% osuđujućih. Međutim, zabrinjava podatak da je tokom 2020. godine smanjen broj pravosnažnih presuda za korupcijska krivična djela za čak 27,4%, dok je broj pravosnažno osuđujućih presuda tokom 2020. godine manji za 26,5% u odnosu na 2019. godinu. S druge strane, broj pravosnažno oslobađajućih presuda za korupcijska krivična djela tokom 2020. godine je povećan za čak 61,5% u odnosu na isti period tokom 2020. godine.

Kada analiziramo strukturu pravosnažnih osuđujućih presuda na nivou cjelokupnog pravosudnog sistema BiH dolazimo do rezultata da je tek u 28,5% slučajeva tokom 2020. godine sudska odluka sa krivično pravnom sankcijom zatvora, dok je u čak 66,6% slučajeva donijeta uslovna osuda. Ukoliko uporedimo strukturu donesenih sudskih presuda u prvom i drugom stepenu, vidljivo je da se kaznena politika dodatno ublažava tokom drugostepenog postupka. Podaci govore da procenat donesenih sudskih odluka sa krivično pravnom

sankcijom zatvora u prvom stepenu tokom 2020. godine iznosi 33,7%, dok je u drugom stepenu smanjen na 28,5%. Također, u 62.3% slučajeva u prvom stepenu su sudovi u BiH izrekli uslovnu osudu, dok je u drugostepenom postupku taj nivo povećan na 66,6%.

Analiza podataka o sudskim odlukama u predmetima korupcije, a posebno strukturi osuđujućih presuda, nam govori da se u BiH procesuiraju isključivo sitna korupcija, dok se korupcija na visokom nivou nikako ili tek sporadično procesuiraju. Ovakav zaključak potvrđuju i nalazi analize objavljene od strane OSCE Misije u BiH tokom 2020. godine gdje je od 302 posmatrana predmeta tek 32 kategorisano kao slučaj visoke korupcije, 108 predmeta korupcije srednjeg nivoa, te 173 predmeta sitne korupcije.

Detaljniji podaci o procesuiranju korupcijskih krivičnih djela po tužilaštvima dostupni su na Interaktivnoj mapi procesuiranja korupcije (www.mapa.ti-bih.org)

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
Bosna i Hercegovina